

SADRŽAJ:

Predgovor	14
-----------------	----

UVOD	19
------------	----

Dosadašnja historiografija o „Homogenoj Srbiji“	23
---	----

Rasprava: „Homogena Srbija“ u agenciji geografa Radovana Pavića	33
---	----

I. VELIKOSRPSKO STANIŠTE STEVANA MOLJEVIĆA

I.1. Pomilovanje ratnog zločinca – zagonetka Moljevićeve smrti	41
--	----

I.2. Tajni velikosrpski aktivist, bosanski „frankofil“ i utjecajni rotarijanac	45
--	----

I.3. Moljevićevo predavanje u siječnju 1939. godine o protuhrvatskoj ulozi Vrbaske banovine	52
--	----

I.4. Srpski kulturni klub i ustanak na Banovinu Hrvatsku „Srbi na okup“	59
---	----

I.5. Nastanak NDH, bijeg iz Banje Luke i izradba „Homogene Srbije“ 1941. godine ...	64
---	----

II. OSVAJAČKI I GENOCIDNI KARAKTER „HOMOGENE SRBIJE“

II.1. Struktura i velikosrpska jezgra „Homogene Srbije“	71
---	----

II.2. „Izmjena stanovništva“ kao farsa i kamuflaža poziva na genocid	77
--	----

II.3. Obnova Jugoslavije kao „federacije“ – projekcija potpunog nestanka Hrvata	80
--	----

II.3.1. Otvorena srpska hegemonija nad preostalom malom Hrvatskom	80
--	----

II.3.2. Klevetanje i posramljivanje Hrvata kao čimbenik njihova nestanka	82
---	----

II.3.3. Geostrateške silnice prema maloj Hrvatskoj u „obnovljenoj Jugoslaviji“	83
---	----

II.3.4. Realnost Stojanovićeva izazova „Do istrage vaše ili naše“	85
---	----

II.4. Prethodna velikosrpska očitovanja u sadržaju „Homogene Srbije“	86
--	----

• II. 4.1. Projekt „Srpske zemlje“ 1939. – 1941. godine	87
---	----

II. 4.2. Usvojena polazišta Srpskoga kulturnog kluba i nekih drugih organizacija	89
---	----

II.5. Posebnosti „Homogene Srbije“ u odnosu na druge velikosrpske programe	91
--	----

III. PROMOCIJA MODELA: STRATEŠKA KLEVETA PA POKOLJ

III.1. Lipanj 1941. godine – „Homogena Srbija“ kao „Vidovdanski program“	95
III.1.1. „Jurjevdanska“ i „Vidovdanska pobuna“ Srba u Hrvatskoj	95
III.2. Lipanj 1941. godine – nastanak „Valerijanova memoranduma Srpske pravoslavne Crkve“	100
III.2.1. Srpska država i Srpska pravoslavna Crkva nakon sloma Jugoslavije	101
III.2.2. Prijedlog uspostave „Velike Srbije“ uz pomoć „Velikog Reicha“	104
III.2.3. SPC i izradba „Valerijanova memoranduma“	106
III.2.4. Predaja „Valerijanova memoranduma“ Nijemcima 24. lipnja 1941. godine	109
III.2.5. Strateška kleveta Hrvata uz početak genocidnih pokolja Hrvata	112
III.2.6. Pitanje predaje „Valerijanova memoranduma“ u srpnju 1941. godine	116
III.2.7. „Valerijanov memorandum“ iz kolovoza 1941. godine	121
III.2.8. Neki primjeri potpunih izmišljotina o progonu Srba u NDH	123
III.3. Poveznice „Homogene Srbije“ i „Valerijanova memoranduma“	127

IV. POLITIČKI I PROPAGANDNI ASPEKTI SRPSKE POBUNE U HERCEGOVINI U LIPNJU 1941. GODINE

IV.1. Četnički rat za „Veliku Srbiju“, a ne spontani ustanak	131
IV.1.1. Srpski zločini nad Hrvatima u Hercegovini u travnju 1941. godine	132
IV.1.2. Uspostava vlasti NDH i prvi lipanjski napadi na Hrvate	137
IV.1.3. Moljević na Somini i organizacija oružane pobune	145
IV.1.4. „Vidovdanska pobuna“ i masovni zločini nad Hrvatima krajem lipnja 1941. godine	148
IV.1.5. Kosovski mit i pokolj Hrvata u Avtovcu na „srpski Vidovdan“	153
IV.1.6. Stručne i dugotrajne pripreme „spontanog ustanka“	156
IV.1.7. Predratni velikosrpski zločini u istočnoj Hercegovini i najave genocida	163
IV.1.8. „Velika Italija“, „Velika Srbija“ i mala Hrvatska	166
IV.1.9. Hrvatske službe kao kanali velikosrpske propagande	168

IV.2. Politika i propaganda kod Pavelićeva povjerenika za Hercegovinu Vladimira Laxe	180
IV.2.1. „Genijalno“ rješenje hrvatskoga generala: umjesto četnika tući ustaše	181
IV.2.2. Laxina karijera nakon uredovanja u Hercegovini	189
IV.2.3. Četnička propaganda u Laxinu pamfletu „Tako zvane ustaše“	194
IV.2.4. Propaganda u Laxinu izvješću o zločinu kod Ljubuškog	200
IV.2.5. Uklanjanje ustaša u istočnoj Hercegovini i potpuno uništenje Hrvata	215
IV.3. Rasprava: Izvori i konstrukcije o navodnom zločinu na Koritskoj jami („Golubnjači“) od 4. lipnja 1941. godine	218
IV.3.1. Proturječja u narativu	218
IV.3.2. Neki stvarni događaji kao građa propagandne konstrukcije.	221
IV.3.3. Iskazi oružničkog časnika NDH Muharema Aganovića	225
IV.3.4. Iskazi predstojnika Kotara Bileća Marka Šakića	229
IV.3.5. Iskazi o „prvom glasu“ Obrena Starovića i Lutve Džubura iz susjednih sela	231
IV.3.6. Iskaz svjedoka događanja pri Koritima, komunista Radovana Papića	233
IV.3.7. Lažni iskaz glavnog svjedoka Milije Bjelice	237
IV.3.8. Nevjerodostojni iskazi drugih navodno čudom preživjelih	240
IV.3.9. Pitanje uloge Hermana Togonala, pljačke Korita i odnos Komunističke partije prema navodnom zločinu	244
IV.3.10. Izvješće o ekshumaciji iz listopada 1941. godine	249
IV.3.11. Izmišljeni broj navodnih žrtava	252
IV.3.12. Slučaj Koritske jame u pravosudnim procesima	256
IV.3.13. Egzemplar „propagande užasa“ za dugotrajno klevetanje Hrvata	264
IV.4. Dominik Mandić o srpskoj pobuni i njegova implicirana „Velika Srbija“	267
IV.4.1. Veoma revno discipliniranje hrvatskih fratara u lipnju 1941. godine	268
IV.4.2. Akter vatikanskog pritiska na Pavelića i Stepinca	273
IV.4.3. Vizura rimskoga katolika – razumijevanje za četnike i ukor za ustaše	277
IV.4.4. Iluzija i stvarnost – mogućnosti povijesnog dogovora Hrvata i Srba	281
IV.4.5. Mandićeva koncepcija u odnosu na Moljevićevu	285
IV.4.6. Krnjevićevo (HSS) viđenje buduće Hrvatske iz Londona	287

V. PRILOG ZA UTVRĐIVANJE EGZAKTNIH PODATAKA O STRADANJIMA SRBA U NDH DO 23. LIPNJA 1941. GODINE

V.1. Stradanja Srba u južnom dijelu NDH do 23. lipnja 1941. godine	289
V.1.1. Stradanja Srba u Dalmaciji do „Vidovdanske pobune“	289
V.1.2. Stradanja Srba u Hercegovini do „Vidovdanske pobune“	296
V.1.3. Stradanja Srba u Duvnu, Livnu, Glamoču i Drvaru do kraja lipnja 1941. godine	308
V.2. Izjave dobro obaviještenih suvremenika o progonu Srba u NDH do „Vidovdanske pobune“	314
V.3. Neki hrvatski pristupi „Valerijanovu memorandumu“	317

VI. „HOMOGENA SRBIJA“ – PROJEKT SRPSKOGA VOJNOG I POLITIČKOG VODSTVA

VI.1. Pad vlade generala Simovića i promocija Draže Mihailovića	321
VI.1.1. „Homogena Srbija“ u donu cipele kurira dr. Sekulića za London	321
VI.1.2. General Simović o „Valerijanovu memorandumu“: „Tko je to brojao?“	324
VI.1.3. Krnjević na koljenima – klevetanje Hrvata kao oružje političkog terora	327
VI.1.4. Pad Simovića i Mihailovićev ulazak u vladu	330
VI.1.5. Crnorukaški karakter promjena i britanski otpori	331
VI.2. Rasprava: Prilog I. iz „Izvješća Sekulić“ koncept je „Homogene Srbije“	334
VI.3. Programski očitovanja četničkog vođe Mihailovića do kraja 1941. godine	342
VI.4. „Homogena Srbija“ na stolu ministra Mihailovića u siječnju 1942. godine	348
VI.4.1. Moljević na Somini i Goliji i četnički pokolji u Hercegovini	348
VI.4.2. Moljević u Pljevljima i četnički pokolji u Foči i Gorazdu	349
VI.4.3. Prosinac 1941. godine – njemački silazak i Moljevićev pristup Mihailoviću	353
VI.5. Rasprava: „Mišljenje o našoj državi...“ zapravo je „Homogena Srbija“	355
VI.6. Hrvate „čistiti pa makar djelomično“ – memorandum „Državni kontinuitet poslije rata“	359
VI.7. Sporazum o zločinu – konferencija ministra Mihailovića i Moljevića u svibnju 1942. godine	362

VII. IZVOĐAČI RADOVA

VII.1. Jugoslavenska vojska i nastanak četničkog pokreta Draže Mihailovića	369
VII.1.1. Četničko organiziranje srpskog stanovništva do 1941. godine	370
VII.1.2. „Četničko zapovjedništvo“ u sklopu vojske Kraljevine Jugoslavije	373
VII.1.3. Slom Jugoslavije – Mihailović preuzima planiranu ulogu gerilskog vođe	376
VII.2. Srpski kulturni klub – političko vodstvo četničkog pokreta Draže Mihailovića	384
VII.2.1. Državotvorno okupljanje oko Srpskoga kulturnog kluba od 1937. godine	384
VII.2.2. Vojni udar 27. ožujka 1941. godine kao početak života države „Velike Srbije“	388
VII.2.3. Predsjednik u Londonu, potpredsjednici u stožeru Draže Mihailovića	389
VII.2.4. Političko i vojno vodstvo usporedne države „Velike Srbije“	393
VII.3. „Crna ruka“ i četnički pokret Draže Mihailovića	396
VII.3.1. Čuvar ikone i ultimativni vlasnik srpske države	396
VII.3.2. Nastanak tajne organizacije i neke odredbe njezina Ustava	397
VII.3.3. Srpska dinastija, „Crna ruka“ i „Bijela ruka“	403
VII.3.4. Gradivi materijal organizacije Draže Mihailovića	406
VII.3.5. Preuzimanje izbjegličke vlade	411
VII.3.6. „Crna ruka“ kod „maršala Tita“	415

VIII. GENOCID NA JADRANSKOM PRAVCU

VIII.1. Uništenje Hrvata u „sjevernodalmatinskoj zaobalnoj zoni“ 1941. godine	417
VIII.2. Uništenje Hrvata u „južnodalmatinskoj zaobalnoj zoni“	425
VIII.3. „Elaborat Dinarske divizije“ iz 1942. godine i pokolji Hrvata između „očišćenih“ zona	430
VIII.3.1. Uspostavljanje političke vlasti u etnički očišćenim područjima	430
VIII.3.2. Ideja o stvaranju „srpskog koridora“ između Hercegovine i „dinarske oblasti“	433
VIII.3.3. Mihailovićev poziv na pohod 1942. godine - „da stignemo pred Karlovac“	435
VIII.3.4. Pokolji Hrvata na potezu od Neretve prema Prozoru 1942. godine	436

VIII.3.5. Pokolji u selima Biokova i izlazak četnika na more kod Makarske 1942. godine	438
VIII.3.6. Talijani kao pokrovitelji četničkih zločina nad Hrvatima	439
VIII.3.7. Pokolji u selima oko Mosora 1942. godine	443
VIII.3.8. Nijemci kao pokrovitelji pokolja Hrvata u selima Mosora i Kamešnice 1943. godine	446
VIII.3.9. Ponovni pokolji u selima Mosora i Kamešnice 1944. godine	448
VIII.3.10. „Čišćenje“ planina, „dinarsko pitanje“ i „autonomna Dalmacija“	455
VIII.3.11. Pokolj u selu Čikeši uz Biokovo 9. lipnja 1944. godine	457
VIII.3.12. Neka pitanja uz saveznička bombardiranja Splita i drugih gradova u NDH 1943. – 1944. godine	464
VIII.3.13. Krajiški Srbin Šiljegović u siječnju 1944. godine postaje komesar Osmoga (dalmatinskog) korpusa	479
VIII.3.14. Arsenal metoda: klanje, trovanje, kamuflaža, korupcija	482

IX. GLAVNI ČETNIČKI IDEOLOG I ŠEF PROPAGANDE

IX.1. Moljević u Vrhovnom zapovjedništvu Jugoslavenske vojske 1942. godine	487
IX.1.1. Raspored dužnosti u Vrhovnom zapovjedništvu	487
IX.1.2. Objava „Homogene Srbije“ u <i>Ravnogorcu</i> u siječnju 1943. godine	490
IX.1.3. „Napravili su nam ogromnu propagandu“ – „Velika Srbija“ u tisku NDH	491
IX.1.4. Pitanje programa i stvarnih razloga razilaženja Vasića i Moljevića	494
IX.1.5. Priprema Komisije za ratne zločine	497
IX.2. Bosanski četnički stožer, „zemljoradnici“ i „Homogena Srbija“	499
IX.2.1. Dangić u Bosni kao simbol zajedništva Mihailovića, Nedića i komunista	499
IX.2.2. Kolaboracija četnika s NDH radi provedbe genocida nad Hrvatima	501
IX.2.3. Usmjeravanje „zemljoradnika“ prema komunističkoj gerili	503
IX.2.4. Komunist i crnorukac Rade Radić na čelu bosanskih četnika	511
IX.3. „Homogena Srbija“ na „Svetosavskom kongresu“ u selu Ba u siječnju 1944. godine	513
IX.3.1. Britansko otklanjanje od četnika zbog problema pokolja Hrvata	513
IX.3.2. Ustrajavanje na „Homogenoj Srbiji“ i nakon konferencije u Teheranu	517

IX.3.3. Klanje Hrvata kao dio srpskoga političkog i pučkog svjetonazora . . .	519
IX.3.4. „Velika Slovenija“ graniči s „Velikom Srbijom“	522
IX.4. Mitologija i ciljevi crne propagande	524
IX.4.1. Besmislene optužbe na Hrvate za izdaju Srba i Jugoslavije	524
IX.4.2. Srpska pravoslavna Crkva – 350.000 pobijenih Srba do rujna 1941. godine	526
IX.4.3. Dangićev pamflet iz listopada 1941. godine kao obrazac protuhrvatske propagande	526
IX.4.4. Kralj Petar II. preko radija u rujnu 1942. godine – 600.000 pobijenih Srba u NDH	529
IX.4.5. Mihailović u depeši „svima“ u listopadu 1943. godine – 800.000 pobijenih Srba u NDH	531
IX.4.6. „Glava za glavu“ – plan genocida nad Hrvatima, a ne osveta	532
IX.4.7. Nedićeva Srbija – udarničko klevetanje Hrvata pod njemačkim pokroviteljstvom	534
IX.4.8. Cilj propagande: da „pošteni“ Hrvati sami likvidiraju Hrvate „izdajnike“	535

X. NEKI PRINOSI ZA ISTRAŽIVANJE IDEOLOGIJE GENOCIDA NAD SRBIMA U NDH

X.1. Krilatice u NDH nasuprot velikosrpskoj izgrađenoj ideologiji genocida	543
X.2. Rezultati istraživanja „Pavelićeva genocidnog plana“	552
X.3. „Desrbizacija“, ne i ideja biološkoga genocida	557

XI. PATOLOGIJA IZRODA U FUNKCIJI VELIKOSRPSKOG ZLOČINA

XI.1. Jure (Đuro) Vilović – otpadnik ili zavrbovani nesretnik	561
XI.1.1. Mladi klerik Jure iz Brela postaje Đuro	561
XI.1.2. Sklanjanje u Beč 1915. godine nakon dviju godina seoske župe	563
XI.1.3. Propaganda srpskih tajnih služba i vrbovanje mladih Hrvata	566
XI.1.4. Snažna balerina Natalija i slabi raspop Đuro	568
XI.1.5. Godina 1918. – otpadnik i zaplotnjak u pokretu za reformu Katoličke Crkve	570
XI.1.6. Novinar u promasonskom <i>Hrvatu</i> pod pseudonimom „Đa-Va“	573
XI.1.7. Beogradski „tovljenik“ i direktor kockarnice u kojoj je nestao novac	575

XI.1.8. Sudski spor Hanžekovića („Matica hrvatska“) i Vilovića („Binoza“)	576
XI.2. Sjajna karijera posrbice, besramnog raspopa i plitkog pisca	578
XI.2.1. Nejasne amplitude i prekid karijere književnika 1924. godine	579
XI.2.2. Mefisto i Faust 1930. godine – bogatstvo, utjecaj, slava	580
XI.2.3. Ljubav i zloba s Krstom Odakom i opera <i>Dorica Pleše</i>	583
XI.2.4. Ogorčeni protivnik „Rajske Djeve kraljice Hrvata“	585
XI.2.5. Vila u Brelima i kraj „velikih“ djela 1938. godine	586
XI.2.6. Srpstvo kao Vilovićev rascjep i konstanta	587
XI.2.7. Muževi i njihove žene	589
XI.2.8. Novinar novopokrenutoga <i>Narodnog lista</i> u Splitu 1939. godine	590
XI.3. Četnička obitelj Vilović u Splitu 1941. – 1943. godine	593
XI.3.1. Otvoreni prelazak na četničku stranu u svibnju 1941. godine	594
XI.3.2. Šef četničke propagande u Splitu	595
XI.3.3. Upućeni politički promatrač i Mihailovićev informator iz Splita	598
XI.3.4. Ekstremistički zagovornik posrbljivanja i potpunog nestanka Hrvata	602
XI.3.5. Vilović u stožeru Draže Mihailovića	604
XI.4. „Lažovski odjel“ – Vilović uz Moljevića u vrhu četničke propagande	607
XI.4.1. Đuro Vilović ili Đuro Đurović – identiteti u funkciji propagande	608
XI.4.2. Vilović u četnicima za Hrvate iskiva kovanicu „klerofašisti“	620
XI.4.3. Stradanje Srbina Vojka Vilovića, Đurina sina, u četnicima	621
XI.4.4. Život s Moljevićem u istom šatoru	622
XI.4.5. Koautor knjige <i>Magnum Crimen</i> – klevete Hrvata za poslijeratne okolnosti	623
XI.4.6. Pred kraj života „neprestano je plakao“	627
XI.4.7. Nekoliko crtica o Niki Bartuloviću	628

XII. DEMISIJA ČETNIKA I TRANZICIJA „HOMOGENE SRBIJE“

XII.1. „Samo sloga Srbina spašava“	631
XII.1.1. Partizani u Beogradu, amnestije četnika i politička rehabilitacija „Crne ruke“	631
XII.1.2. Moljević i Vilović među bosanskim Srbima u danima pokolja Hrvata	635
XII.1.3. Neuvjerljiva priča o smrti Dragiše Vasića u Banjoj Luci	639

XII.2. Vasa Čubrilović s partizanima i njegove dopune teorije genocida	640
XII.2.1. Veličanje Rusije i poziv na istrijebljenje manjina	640
XII.2.2. „Uvjeti za taj posao vrlo su povoljni“	641
XII.2.3. „Maršalu Titu“: „Mržnju naših masa treba konstruktivno iskoristiti“	643
XII.3. Rekapitulacija: konkretne odredbe plana „Velikosrpskoga poratnog pokolja Hrvata“	645
XII.4. Historiografska sonda: Srbi partizani i poratni pokolj Hrvata 1945. godine	652
XII.4.1. Uzorak 1.: „Šesta krajiška brigada“ u zoni pokolja Hrvata kod Bregane	652
XII.4.2. Uzorak 2.: „Šesta krajiška brigada“ u danima pokolja u Splitu u lipnju 1945. godine	655
XII.4.3. Uzorak 3.: Srbi partizani prvi ulaze u Zagreb i dolaze do Celja	658
XII.4.4. Uzorak 4.: Srpski bosanski partizani i pokolj Hrvata u Teznom ...	660
XII.4.5. Uloga OZN-e u sukcesivnome poratnom pokolju Hrvata	663
XII.5. Pitanje uloge hrvatskih komunista i Josipa Broza Tita u poratnom pokolju Hrvata	666
XII.6. „Homogena Srbija“ – projekt dugog trajanja	671
* * *	
PRILOG: Projekt „Homogena Srbija“ (cjeloviti tekst)	679
IZVORI I LITERATURA	685
KAZALO SLIKA I ZEMLJOVIDA	712
KAZALO – OSOBNA IMENA	713
ABSTRACT	732